

Guia d'ús

TBC
Treballs en benefici de
la comunitat

PBC
Prestacions en benefici
de la comunitat

**Generalitat
de Catalunya**

Avís legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets (Generalitat de Catalunya. Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació i Departament de Justícia) i no se'n faci un ús comercial. Si transformeu aquesta obra per generar una nova obra derivada, heu de distribuir-la amb una llicència igual a la que regula l'obra original. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

© Generalitat de Catalunya

**Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació i
Departament de Justícia**

www.gencat.cat

Primera edició: setembre de 2007

Tiratge: 2.000 exemplars

Dipòsit legal:

Projecte gràfic i impressió: OPAC, taller creatiu

Imprès en paper ecològic

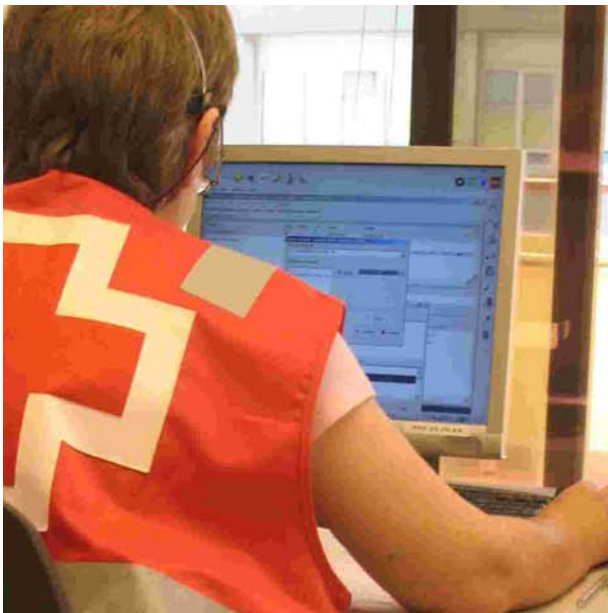

ÍNDEX

Les mesures penals alternatives	5
Treballs en benefici de la comunitat (TBC)	7
En què consisteixen i objectius	7
Condicions i funcionament	9
Administració competent	10
Prestacions en benefici de la comunicat (PBC)	11
En què consisteixen i objectius	11
Condicions i funcionament	12
Administració competent	13
Catàleg de serveis	16
Què cal fer si...	18
Glossari	20
Serveis territorials de Justícia	21

TBC i PBC
QUÈ SÓN I EN QUÈ CONSISTEIXEN

Les mesures penals alternatives (MPA) permeten a la persona infractora fer front a la seva responsabilitat penal sense privar-lo de la llibertat ni alterar excessivament la vida familiar, laboral o social, tot prestant activitats en benefici de la comunitat com ara la teleassistència en la Creu Roja (foto 1), neteja d'espais públics (foto 2) o tasques de manteniment, conservació o embelliment de carrers (foto 3).

LES MESURES PENALS ALTERNATIVES

Les mesures penals alternatives són penes que s'executen a l'entorn comunitari sota la supervisió de l'Administració pública competent.

Són acords judicials que permeten donar una resposta als fets delictius menys aflictiva que l'ingrés en un centre penitenciari, atesa la orientació reeducativa i de reinserció social establerta a la Constitució.

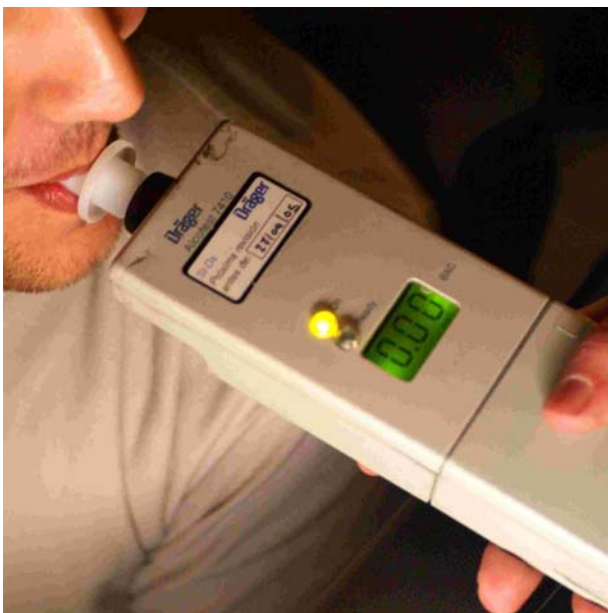
Aquestes mesures permeten a l'infractor/a conciliar el règim penal, al qual s'ha de sotmetre, amb la vida familiar, laboral i social, amb plena salvaguarda dels drets de les víctimes.

Tipus de mesures penals alternatives:

- **Treballs en benefici de la comunitat**
- **Suspensions i substitucions**
 - Compareixença davant l'Administració
 - Participació en programes formatius
 - Compliment de deures
 - Tractament ambulatori de deshabituació
 - Internament en centre de deshabituació
- **Mesures de seguretat privatives de llibertat**
 - Internament en centre psiquiàtric
 - Internament en centre de deshabituació
 - Internament en centre educatiu especial
- **Mesures de seguretat no privatives**
 - Tractament ambulatori psiquiàtric
 - Tractament ambulatori de deshabituació
 - Custòdia familiar
 - Submissió a programes formatius o similar

El Departament de Justícia compta amb el suport d'entitats sense ànim de lucre i de voluntariat per afavorir la reinserció de persones sotmeses a mesures penals. Una d'aquestes entitats és la Fundació ARED (les fotos mostren el taller de confecció), dedicada a la inserció laboral de dones penades, i on es compleixen, a banda, treballs en benefici de la comunitat (TBC), una de les modalitats més aplicades de les MPA.

Els delictes amb penes de fins a un any de presó, considerats com a lleus, són susceptibles d'aplicació d'una mesura penal alternativa. Aquest és el cas de la conducció sota els efectes de l'alcohol sense haver causat danys a terceres persones.

TREBALLS EN BENEFICI DE LA COMUNITAT (TBC): EN QUÈ CONSISTEIXEN I OBJECTIUS

Els treballs en benefici de la comunitat (TBC) són serveis que el penat/ada, sota determinades condicions, pot realitzar com a alternativa al compliment de mesures penals tradicionals.

Aquesta mesura ha de ser acceptada pel penat/ada i consisteix a prestar, sense retribució, una activitat d'utilitat pública o d'interès social. L'activitat tendeix a estar relacionada amb la naturalesa del delictes comès, ja que s'entén com una tasca de reparació dels danys causats (Llei orgànica 10/1995 del Codi penal).

Els TBC s'ofereixen com a alternativa que afavoreix la integració social de la persona, alhora que genera beneficis col·lectius. Mitjançant la prestació dels TBC existeix la voluntat de responsabilitzar el penat/ada i de possibilitar que faci una acció útil per a la comunitat. Amb la realització d'aquest servei, l'infractor té l'oportunitat de reparar el dany causat, tot descobrint la utilitat dels serveis d'acció social.

El catàleg de MPA preveu la realització d'activitats de suport a persones incloses en programes d'orientació i inserció laboral i tallers ocupacionals. Una d'aquestes activitats és l'elaboració de conjunts de roba per a la llar, com mostra aquesta fotografia.

La Creu Roja és una de les moltes entitats que col·labora amb el Departament de Justícia tot oferint recursos per a l'aplicació de MPA.

CONDICIONS I FUNCIONAMENT DELS TBC

Pot imposar-se la mesura de TBC a les persones autores d'una falta o d'un delicte lleu o menys greu i que hagin complert els 18 anys en el moment dels fets.

L'execució de la pena es desenvolupa sota el control del Jutjat de Vigilància Penitenciària i, per tant, l'Administració competent ha d'emetre informes de seguiment al jutge o jutgessa.

Les entitats han de comptar amb el suport de l'Administració i, si es produeix alguna incidència o aspecte rellevant durant el compliment, li han de comunicar. Especialment han de comunicar-se els següents:

- Si el penat/ada s'absenta del centre de treball durant un mínim de dues jornades laborals, sempre que l'absència sigui per una causa no justificada.

Llei orgànica 10/1995 del Codi penal (modificada per la Llei orgànica 15/2003)

L'article 49 estableix en quins casos poden imposar-se els TBC, així com les seves condicions.

La Llei orgànica 10/1995 té un capítol específic sobre els delictes i les faltes (capítol I del títol I). A l'article 13 d'aquest capítol, es classifiquen en:

- delictes greus
- delictes menys greus
- faltes o delictes lleus

L'article 468 del Codi penal estableix que qui incompleix la condemna, mesura de seguretat, presó, mesura cautelar, conducció o custòdia, és castigat amb:

- pena de presó de sis mesos a un any, en el cas que estigüés privat de llibertat,
- pena de multa de dotze a vint-i-quatre mesos per a la resta de casos.

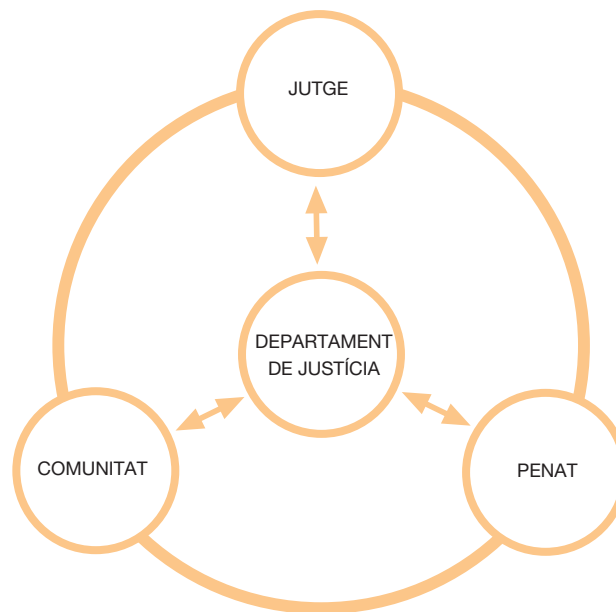
- Si tot i els requeriments del responsable del centre de treball, el seu rendiment és sensiblement inferior al mínim exigit.
- Si s'oposa o incompleix de forma reiterada les instruccions sobre el desenvolupament de la feina que li dóna el responsable de l'ocupació.
- Si la seva conducta obliga al responsable del treball a no voler seguir comptant amb el seu servei.

En el cas que el jutge consideri que s'ha produït un incompliment, es pot aplicar el que estableix l'article 468 del Codi penal.

Condicions dels TBC

Els TBC es desenvolupen en jornades diàries d'un màxim de 8 hores i l'activitat, que no és remunerada, és contributiva a la Seguretat Social només a efectes d'accidents laborals. Aquestes despeses són a càrrec del Departament de Justícia.

El mínim de jornades que es pot imposar és 1 i el màxim 90, tot i que, excepcionalment, es pot arribar a les 720. En tot cas, el total de les jornades que ha de realitzar l'infractor depèn de la pena o condemna imposada pel jutge.

Servei de Mesures Penals Alternatives

Aragó, 332
08009 Barcelona
Tel. 93 214 01 00
Fax 93 214 02 53

És funció del Servei: impulsar els programes de mediació i reparació penal; cercar recursos i programes susceptibles d'aplicació en l'àmbit de les mesures alternatives; coordinar el compliment de la pena de treball en benefici de la comunitat i de les mesures de seguretat; coordinar el programa d'atenció a la víctima i supervisar els equips d'assessorament a la jurisdicció penal ordinària.

ADMINISTRACIÓ COMPETENT

L'Administració de la Generalitat de Catalunya, a través del Departament de Justícia, és la responsable dels programes de TBC i, per tant, pot establir els convenis oportuns amb altres administracions o entitats sense ànim de lucre per a aquest fi.

Dins el Departament de Justícia, la unitat encarregada de la coordinació i el seguiment de la mesura és el Servei de Mesures Penals Alternatives.

Així mateix, els professionals encarregats de fer el seguiment dels casos són els equips de mesures penals alternatives (EMPA).

PRESTACIONS EN BENEFICI DE LA COMUNITAT (PBC): EN QUÈ CONSISTEIXEN I OBJECTIUS

Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors

L'article 7.1.k estableix què són les prestacions en benefici de la comunitat.

Les PBC són mesures penals de la jurisdicció de menors que comporten la realització de prestacions no retribuïdes en benefici de la comunitat, tal com preveu la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors.

Aquesta mesura s'executa a l'entorn social i familiar del menor o del jove. Aquesta contextualització permet fer un seguiment positiu del seu procés de socialització, continuar i/o millorar els vincles de les relacions existents i assolir amb majors garanties la integració del menor o jove. L'objectiu principal és aconseguir que es responsabilitzi de les accions i dels danys que ha causat.

De la mateixa manera que els TBC, aquesta mesura ha de ser acceptada per l'infractor que, en aquest cas, és menor o jove.

CONDICIONS I FUNCIONAMENT DE LES PBC

Aquestes mesures es poden imposar als autors d'un fet que en el Codi penal està qualificat com a falta o delictes, i que no hagin complert els 18 anys en el moment dels fets.

Així mateix, els jutjats de menors són la jurisdicció competent per imposar la mesura.

A diferència dels TBC, la mesura de les PBC es du a terme en hores i no en jornades laborals. El màxim d'hores que es poden imposar és de 150 (per a joves d'entre 14 i 15 anys) o fins a 200 (per a joves de 16 a 17 anys). En el primer cas, la jornada no pot superar les 4 hores diàries, mentre en el segon no es pot superar les 8.

El compliment de la mesura de PBC és contributiva a la Seguretat Social si en el moment d'iniciar l'activitat els joves ja han complert els 16 anys.

Més de 400 entitats sense ànim de lucre i institucions públiques de Catalunya col·laboren amb el Departament de Justícia per aplicar mesures alternatives que permeten desenvolupar tasques d'interès social en benefici de la ciutadania, com ara el manteniment i la neteja que es fa al servei d'acollida d'animals de Mataró (en la foto)

ADMINISTRACIÓ COMPETENT

El Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya és l'Administració encarregada de fer complir la mesura.

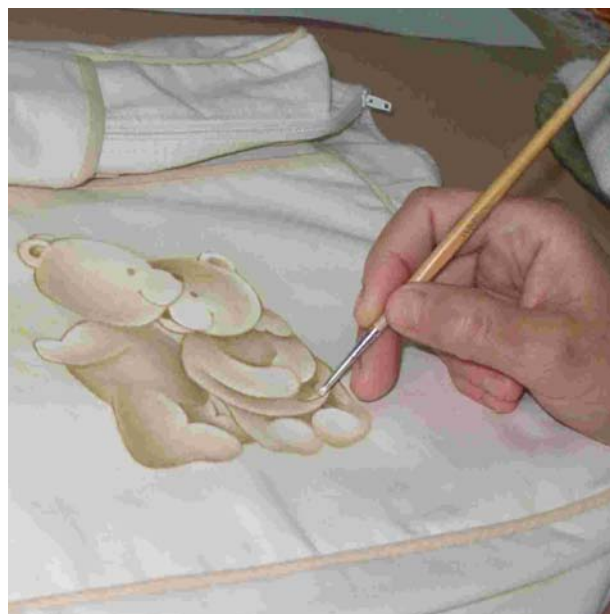
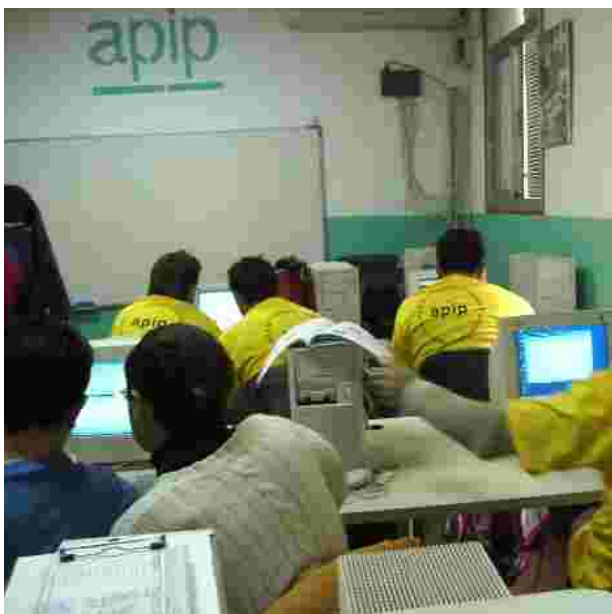
Al Departament, el Servei d'Execució de Mesures és la unitat responsable de dur a terme la coordinació i el seguiment de la mesura.

Els professionals encarregats de fer el seguiment dels casos són els equips de medi obert (EMO).

Servei d'Execució de Mesures

Aragó, 332
08009 Barcelona
Tel. 93 214 01 00
Fax 93 214 02 98

Són funcions del Servei: planificar i supervisar l'execució dels acords adoptats pels jutges de menors de compliment en règim d'internament en centres educatius i fer el seguiment dels acords judicials adoptats pels jutjats de menors en medi obert.

CATÀLEG DE SERVEIS

QUÈ CAL FER SI...

GLOSSARI

SERVEIS TERRITORIALS
DE JUSTÍCIA

CATÀLEG DE SERVEIS

Atenció i ajuda a les persones

- Animació sociosanitària
- Atenció a menjador
- Banc d'aliments
- Discapacitats adults
- Discapacitats menors
- Drogodependents
- Gent gran
- Guarderia
- Malalts
- Transport adaptat

Col·laboració en campanyes

- Nadal
- Reis
- Cíviques
- Prevenció
- Sensibilització
- Solidàries
- Casals d'estiu

Activitats i accions formatives

- Alfabetització
- Aprenentatge de l'idioma per a immigrants
- Educació maternal
- Informàtica
- Inserció laboral
- Orientació laboral
- Prevenció en drogodependències
- Taller ocupacional

Manteniment i neteja

- Bugaderia
- Manteniment en brigades municipals
- Manteniment d'espais públics
- Manteniment de museus municipals
- Manteniment de parcs públics
- Manteniment de poliesportius
- Manteniment general d'instal·lacions
- Neteja d'espais públics
- Neteja de cementiris
- Pintura en escoles
- Pintura a mercats municipals

Suport administratiu i altres tasques

- Arxiu
- Atenció telefònica
- Consergeria
- Disseny de fullets
- Emmagatzematge
- Informàtica
- Missatgeria
- Redacció de documents

Organització d'actes

- Actes esportius
- Col·laboració en actes públics
- Col·laboració en activitats culturals
- Muntatge d'actes públics
- Organització de festes majors

Suport a tasques d'informació i de prevenció

- Col·laboració amb la policia local
- Regulació del trànsit a la sortida d'escoles
- Protecció civil
- Seguretat viària
- Socorrisme
- Teleassistència
- Vigilància d'aparcaments
- Vigilància d'instal·lacions esportives
- Vigilància de platges

Suport a monitors i entitats

- Activitats d'acompanyament
- Activitats de lleure
- Biblioteques
- Drogodependents
- Projectes d'integració social
- Menjador social
- Monitors d'activitats esportives
- Monitors de casal d'estiu
- Monitors per a discapacitats
- Monitors d'esplai
- Monitors de formació
- Monitors per a infants
- Monitors de residència
- Monitors de tallers
- Tallers
- Tasques de formació per a discapacitats

Medi ambient i reciclatge

- Banc d'excedents no alimentaris
- Botiga de roba de segona mà
- Cura d'animals
- Deixalleria
- Emmagatzematge de medicaments
- Emmagatzematge de roba usada
- Jardineria
- Manteniment forestal
- Neteja de platges
- Plantació d'arbres
- Reciclatge de bicicletes
- Reciclatge de residus
- Reciclatge de medicaments
- Recollida de roba
- Recollida selectiva

QUÈ CAL FER SI...

Se signa un compromís per fer un TBC o una PBC

Les entitats informaran l'infractor de les funcions que realitzarà i de les obligacions que contrau, així com de les possibles conseqüències que poden derivar d'un incompliment d'aquestes.

Les entitats no poden modificar el compromís establert sense autorització judicial.

L'entitat on ha de fer l'activitat ha de:

- Comunicar-li si, de la tasca que ha de desenvolupar, se'n deriva algun risc laboral.
- Dotar-lo del material i de la protecció necessaris per fer-la i avisar-lo de la necessitat de retornar aquest material en bon estat.
- Advertir-lo dels mètodes de control que l'entitat fa servir per verificar el correcte compliment del treball, de la informació que ha de comunicar al professional que en fa el seguiment i de la realització de l'informe final, tot i explicant-li els aspectes que es valoren.

La persona que compleix la mesura pateix un accident durant l'activitat

En molts pocs casos s'ha produït un accident, però malgrat tot cal conèixer el procediment que s'ha de seguir.

L'entitat ha de disposar de les dades, per si són necessàries, de la mútua d'accidents assignada i, segons les circumstàncies, adreçar-se a aquesta o al servei d'urgències més proper. L'empresa "Treball en Benefici de la Comunitat. Departament de Justícia" té assignada la mútua d'accidents Asepeyo.

En cap cas, ha d'adreçar-se a la mútua de la mateixa entitat o a la que l'infractor pugui tenir per raó d'un altre vincle laboral.

Cal comunicar-ho al professional d'execució i trametre-li:

- Un informe (fet per l'entitat) per lliurar a la mútua, on consti el nom de la persona accidentada i les circumstàncies i el moment en què s'ha produït l'accident.
- L'informe mèdic que després de la primera atenció hagi redactat el servei d'urgències o la mútua d'accidents.

A partir d'aquest moment el Departament de Justícia manté els corresponents contactes amb la mútua.

Es donen algunes de les situacions següents...

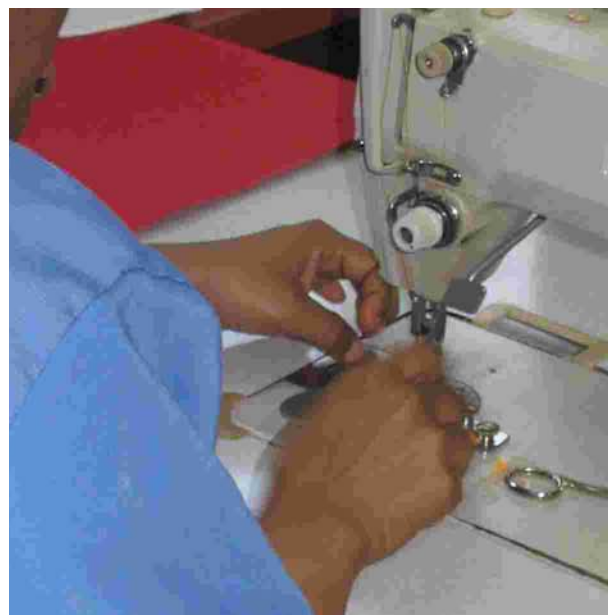
- La persona no es presenta el dia que ha d'iniciar l'activitat, després de signar el compromís.
- Hi ha algun dia que la persona no assisteix a l'activitat.
- Arriba tard.
- Té actituds incorrectes amb el responsable o els companys.
- Fa mal ús del material.
- Realitza la tasca encomanada de forma manifestament incorrecta.

Comunicar-ho immediatament al Departament de Justícia (al delegat/ada d'execució de mesures en el cas de TBC, o al tècnic/a de medi obert en el cas de PBC) pels mitjans de seguiment que s'hagin acordat, i esperar les directrius que doni al respecte després d'haver-ne parlat amb la persona subjecta a la mesura.

Si es tracta d'una situació puntual: la persona responsable de l'entitat pot fer-li un advertiment, si ho creu convenient.

Si es donen alteracions greus en el desenvolupament de l'activitat a causa de l'infractor, el responsable de l'entitat pot demanar-li que l'abandoni i comunicar-ho immediatament al delegat o tècnic assignat, tot i que, segons l'experiència acumulada, el percentatge d'aquestes situacions és molt baix.

A vegades, un afany de l'entitat per no perjudicar la persona pot convertir-se en una actitud benevolent que després farà difícil la reconducció de la situació. Per tant malgrat que es tracti amb la persona el fet succeït, això no treu la necessitat de notificar-lo al delegat/ada o al tècnic/a de medi obert.

GLOSSARI

Delegat/ada d'execució de mesures o tècnic/a del treball en medi obert

És el professional que, en nom de l'Administració, fa el seguiment i el control de l'execució de les mesures penals alternatives. S'encarrega de contactar amb la persona sotmesa a mesura penal alternativa, de fer les gestions amb les entitats o altres organismes, i d'informar als òrgans judicials.

Mesures penals alternatives

Són mesures imposades per un jutge/essa com a alternativa a l'ingrés a la presó. Poden ser: mesures de seguretat, pena de treballs en benefici de la comunitat i obligacions que siguin condició de suspensió o substitució de la pena.

Mesures de seguretat

Les mesures de seguretat s'imposen quan una persona ha comès un fet delictiu, del qual no és totalment o parcial responsable per anomalies o alteracions psíquiques, addicció a substàncies estupefaents o alteracions de la percepció. La seva imposició no depèn del tipus de delictes comès, sinó de la perillositat i altres circumstàncies personals del subjecte.

Poden ser:

Privatives de llibertat

Són les que impliquen l'ingrés de la persona en centres de règim tancat, en el sentit que no hi poden sortir sense autorització judicial. Només

es poden imposar en cas que la pena que s'hagi dictat sigui privativa de llibertat. La durada màxima és la que consta a la resolució judicial.

No privatives de llibertat

Són les que no impliquen l'ingrés de la persona en un centre, sinó que es desenvolupen en règim ambulatori. La durada màxima és de cinc anys, excepte les privacions de permisos que poden ser fins a deu anys, independentment del tipus i de la durada de la pena que s'hagi pogut dictar.

Suspensió de la pena

Quan les condemnes de presó no superen els dos anys (o cinc en casos de drogodependències), l'òrgan judicial pot decidir no fer complir la pena immediatament, sinó suspendre-la durant un temps i imposar al penat una sèrie de condicions que haurà de complir. Un cop transcorregut el temps, si es comprova que s'han complert correctament, se li atorga la remissió de la pena.

Substitució de la pena

Les penes privatives de llibertat inferiors a dos anys es poden substituir per treballs en benefici de la comunitat. A més, es poden imposar altres obligacions.

Obligacions

Són les condicions que pot imposar l'òrgan judicial per atorgar una suspensió o substitució de la pena. Poden ser:

- Obligació de sotmetre's a tractament de desintoxicació.
- Obligació de participar en programes formatius o complir altres deures.
- Obligació de comparèixer davant l'Administració.
- Prohibició d'anar a determinats llocs.
- Prohibició d'apropar-se a la víctima o altres persones.
- Prohibició d'absentar-se del lloc de residència sense autorització judicial.

Entitat col·laboradora

Es tracta d'entitats sense ànim de lucre que col·laboren amb l'Administració en l'execució dels treballs en benefici de la comunitat. Faciliten els espais i les activitats per complir els TBC i informen sobre el desenvolupament al tècnic/a que en fa el seguiment.

SERVEIS TERRITORIALS DE JUSTÍCIA**Servei de mesures penals alternatives**

Aragó, 332

08009 Barcelona

Tel. 93 214 01 00 · Fax 93 214 02 53

Girona

Güell, 89

17005 Girona (Gironès)

Tel. 972 40 58 00 · Fax 972 40 58 60

A/e: cgm@gencat.net

Lleida

Sant Martí, 1

25004 Lleida (Segrià)

Tel. 973 72 77 07 · Fax 973 72 79 53

A/e: justicia@gencat.net

Tarragona

Sant Antoni M. Claret, 17

43002 Tarragona (Tarragonès)

Tel. 977 25 07 55 · Fax 977 25 07 56

A/e: jdttarragona@gencat.net

Terres de l'Ebre

Àngel, 6 planta 4

43500 Tortosa (Baix Ebre)

Tel. 977 44 80 88 · Fax 977 44 80 89

A/e: sgtebre.dj@gencat.net

**Generalitat
de Catalunya**